

Samenhang instrumenten participatie

Op 13 december 2021 is de 'Visie op participatie' vastgesteld door de gemeenteraad. In de 'Visie op participatie' staat de visie van de raad over het organiseren van participatie door de eigen organisatie en door externe initiatiefnemers. Daarnaast wordt in de 'Visie op participatie' aandacht besteed aan het uitdaagrecht ('right to challenge').

Participatie georganiseerd door de eigen organisatie (beleid beïnvloedende participatie)

De eigen organisatie is aan zet als het bijvoorbeeld gaat om het opstellen van een omgevingsplan, ontwikkelprojecten of een omgevingsvisie (samengevat: opstellen van beleid). In die gevallen kan het college of de raad de participatieverordening toepassen om te komen tot een participatietraject. Daarbij kan de organisatie gebruik maken van het handboek participatie. Het handboek participatie geeft een handleiding voor inwoners van de gemeente en voor de organisatie om een participatietraject te organiseren. Het handboek participatie is momenteel in ontwikkeling.

Participatie georganiseerd door externe initiatiefnemers

De mogelijkheid bestaat ook dat externe initiatiefnemers iets willen ondernemen in de gemeente waarbij we het belangrijk vinden dat initiatiefnemer in meer of mindere mate een participatietraject organiseert. Dit is bijvoorbeeld het geval als er een omgevingsvergunning wordt aangevraagd om af te wijken van het omgevingsplan. De hoofdregel is dat we als gemeente niet kunnen afdwingen dat initiatiefnemers een participatietraject organiseren. We kunnen het wel stimuleren door ze bijvoorbeeld over de mogelijkheden te informeren. Een uitzondering op de hoofdregel is het besluit 'verplicht organiseren van een participatietraject bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten'. Door middel van dit besluit kan de gemeente wél afdwingen dat een initiatiefnemer een participatietraject organiseert. Als initiatiefnemer dat niet heeft gedaan, kan de gemeente de aanvraag buiten behandeling laten.

Hieronder een tabel met daarbij het onderscheid tussen participatie georganiseerd door de eigen organisatie of participatie georganiseerd door externe initiatiefnemers en de daarbij behorende instrumenten.

Door	Bij	Geregeld via	Hoe?	Rol gemeente
Eigen organisatie	- Opstellen beleidsregels - Ontwikkelprojecten - Omgevingsvisie - Omgevingsplan	Participatieverordening	Is vormvrij: - Toepassen handboek - Toepassen methodiek 'Relevant gesprek'	Zelf aan de lat als gemeente / zelf organiseren
Externe initiatiefnemers	- Vergunningaanvragen (principeverzoek / vooroverleg) - Partiële aanpassing omgevingsplan	- Besluit 'Verplicht organiseren van een participatietraject bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' - Participatieverordening (bij partiële aanpassing omgevingsplan)	Is vormvrij: - Toepassen handboek - Toepassen methodiek 'Relevant gesprek'	Initiatiefnemer organiseert. Gemeente toetst of het traject volgens de spelregels uit het handboek / beleidsregel is georganiseerd en doorlopen.
Eigen organisatie / Externe initiatiefnemers	Uitdaagrecht (Verzoek van een burger om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen (omdat ze het goedkoper/beter kunnen)).	Participatieverordening		Beslissen op het verzoek